

UPUTE ZA PISANJE SPECIJALISTIČKOGA RADA

na sveučilišnom specijalističkom studiju

Vođenje i upravljanje odgojno-obrazovnim ustanovama

Općenite napomene: specijalistički rad je opširniji pisani stručni rad u kojemu student samostalno obrađuje neki složeniji, konkretni problem iz područja određene struke, odnosno iz područja neke znanstvene discipline iz programa svog studija. Student je dužan izraditi i obraniti specijalistički rad (30 ECTS-a) nakon što položi sve ispite. Izradom svog specijalističkog rada student treba dokazati: sposobnost samostalnog istraživanja i rješavanja složenijih praktičnih problema iz područja svoje specijalizacije; sposobnost samostalne primjene stečenih teorijskih i praktičnih znanja kao i sposobnost ispravnog korištenja znanstvenih i stručnih istraživačkih metoda; sposobnost pisanja stručnih radova odnosno sposobnost jasnog formuliranja vlastitih spoznaja; sposobnost ispravnog i etičnog korištenja tuđih spoznaja kao i pozitivnih saznanja određene znanstvene discipline odnosno struke.

Svakom studentu dogovorno se imenuje mentor koji ga prati tijekom studija. Mentor može biti jedan od sveučilišnih nastavnika koji sudjeluju u izvođenju redovnih i/ili izbornih kolegija na sveučilišnom specijalističkom studiju „Vođenje i upravljanje odgojno-obrazovnim ustanovama“. Zadatak je mentora praćenje i usmjeravanje akademskog napretka studenta, kao i vođenje u izradi specijalističkoga rada.

Student može pristupiti obrani specijalističkoga rada nakon što je ispunio sve studentske obveze i položio sve ispite. Pravilnikom o poslijediplomskim studijima na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku posebno su uređena ostala pitanja vezana za specijalistički studij.

Struktura specijalističkoga rada treba sadržavati sljedeće dijelove:

Naslov specijalističkoga rada

Sažetak na hrvatskom jeziku

Ključne riječi

Naslov i sažetak rada na engleskom jeziku

Ključne riječi na engleskom jeziku

Sadržaj

Uvod

Pregled relevantne literature/dosadašnjih istraživanja

Metodologija

Rezultati istraživanja i interpretacija

Rasprava

Zaključak

Popis literature

Prilozi

Izjava o samostalnoj izradi rada

Naslov specijalističkoga rada

Naslov se piše u suradnji s mentorom i/ili sumentorom pri čemu treba voditi računa da se naslov rada prije provjeri u repozitorijima fakulteta kako ne bi došlo do eventualnoga ponavljanja teme. Naslov ne bi trebao sadržavati više od 12 riječi, a riječi koje se nalaze u naslovu ne bi trebale biti potpuno jednake onima u popisu ključnih riječi.

Sažetak na hrvatskom jeziku

Sažetak se obično piše na kraju na način da se u njegovoj strukturi spomenu svi važni dijelovi specijalističkoga rada (i u teorijskom i u empirijskome dijelu). U sažetku se ukratko opisuju ciljevi rada, teorijska polazišta, metodološke posebnosti, navode najvažniji rezultati istraživanja i zaključci.

Iako nemamo strogo određen broj riječi za pisanje sažetka, preporuka je da sažetak sadrži oko 300 riječi.

Ključne riječi

Ključne riječi se također pišu na kraju, ispod sažetka, a trebaju upućivati na ključne elemente kojima se bavimo u radu. Ključne riječi su važne i iz razloga što često vršimo pretraživanja „prema ključnim riječima“ pa je zaista važno da one budu ključni elementi naših teorijskih polazišta, ali i empirijskoga dijela.

Preporučuje se da se u popisu ključnih riječi navodi od 3 do 5 zaista ključnih riječi poredanih abecednim redom.

Naslov i sažetak rada na engleskom jeziku

Za upis u repozitorij, ali i zbog upisa u sustav ISVU, [CROSBİ](#) te arhivu knjižnice i Fakulteta, važno je da naslov rada, zajedno sa sažetkom i ključnim riječima prevedemo i na engleski jezik. Ključne riječi prevodimo onim redoslijedom kako su napisane na hrvatskome jeziku.

Sadržaj

Specijalistički rad podijeljen je u tematske cjeline, poglavlja i potpoglavlja, koja imaju svoje naslove i podnaslove, uz naznaku stranice na kojoj započinje svako novo poglavlje. Navedeni elementi strukture rada opisuju sadržaje koji trebaju biti u radu i ne čine zadani popis naslova i poglavlja. Potrebno je voditi se ranije navedenim opisom strukture specijalističkoga rada.

Uvod

U uvodu se navode razlozi odabira područja i problematike istraživanja te se pišu osnovne naznake istraživanoga fenomena. I sama riječ „uvod“ naznačuje da se čitatelja uvodi u temu istraživanja, objašnjavaju se temeljni pojmovi i povezuju dijelovi o kojima će dalje biti riječi u radu. Riječ UVOD piše se velikim slovima, a može se navesti bez numeracije ili označiti arapskim brojem 1. Ukoliko se UVOD numerira, svakako je potrebno numerirati i ZAKLJUČAK te obrnuto.

Pregled relevantne literature/dosadašnjih istraživanja

Prvi je dio specijalističkoga rada teorijski, a u njemu se navode teorijski i istraživački doprinosi domaćih i inozemnih autora pri istraživanju odabranog problema. Potrebno je predstaviti najznačajnije autore koji su se bavili navedenom problematikom kod nas i u svijetu te ukoliko je moguće napraviti kratak povijesni presjek. Studentima se predlaže da se pri odabiru služe relevantnom i recentnom literaturom.

Ukoliko se u teorijskome dijelu rada želimo osvrnuti na neki grafički prikaz, fotografiju i slično, svakako je važno da navedemo autora od kojega smo navedeno preuzeli, naznačimo link (ukoliko je potrebno), ali i zatražimo dozvolu za npr. korištenje fotografije (ukoliko je potrebno).

Neki od primjera navođenja literature (citiranje i parafraziranje unutar teksta) su sljedeći:

- *jedan autor*: parafraziranje (Prezime, 2019), citiranje (Prezime, 2019, str. 12)
- *dva autora*: parafraziranje (Prezime 1. i Prezime 2., 2019), citiranje (Prezime 1. i Prezime 2., 2019, str. 7)
- *više od dvaju autora*: parafraziranje (Prezime 1. i sur., 2019), citiranje (Prezime 1. i sur., 2019, str. 12)
- *istovremeno navođenje više izvora (kronološki u odnosu na godine, ili abecedno prema prezimenima autora)*: (Prezime 1., 2008; Prezime 2. i Prezime 3., 2009; Prezime 4. i sur., 2020)

Napomena: sve reference koje se koriste u bilo kojem dijelu specijalističkoga rada trebaju se naći u popisu literature.

Metodologija

U metodološkome se dijelu od studenta očekuje da predstavi istraživački kontekst, navodeći pri tome neke od osnovnih istraživačkih značajki: pripadnost određenoj znanstvenoj paradigmi, vrsti istraživanja, vremenu istraživanja. Također, potrebno je opisati na koji se način poštivala etika istraživanja. Pored navedenoga, potrebno je opisati ciljeve i zadatke istraživanja, kao i *istraživačka pitanja i/ili hipotezu/-e*. Istraživačka pitanja se postavljaju ukoliko se u istraživanju koje provodimo koristimo kvalitativnom metodologijom, a hipoteze postavljamo ukoliko se koristimo kvantitativnom metodologijom koja nam omogućuje da uz pomoć statističkih pokazatelja (jednostavnijih i/ili složenijih) potvrdimo ili odbacimo postavljenu hipotezu/hipoteze. U novije vrijeme, u metodološkoj je literaturi prisutna i kombinacija

navedenih dvaju metodologija te se koristi i *engl. mixed methodology ili mixed methods*, koja ide u smjeru holističkoga pristupa istraživanome fenomenu.

Važno je naglasiti da istraživačke metode koje se koriste u kvalitativnoj metodologiji mogu imati neke kvantitativne pokazatelje (npr. frekvencija (f) i postotak (%)) koji ne moraju nužno značiti da se radi o kvantitativnome pristupu (metodologiji)!

U metodološkome se dijelu opisuju istraživačke tehnike (alati) koje su se koristile prilikom istraživanja. Studentima se predlaže da istraživačku tehniku/istraživačke tehnike koriste u skladu s problemom istraživanja, kako bi se iz dobivenih rezultata što bolje moglo odgovoriti na postavljena istraživačka pitanja i/ili hipotezu istraživanja. Ukoliko se pri odabiru istraživačkih tehnika odlučite služiti instrumentom kojega ste sami konstruirali (uz pomoć mentora), svakako je potrebno provesti *pilot istraživanje* kako bi se provelo *predispitivanje* nakon kojega bi se instrument mogao koristiti u glavnome istraživanju.

Također, neizostavni dio metodologije svakako je i pitanje uzorka. Pri odabiru uzorka, važno je voditi se sljedećim ključnim faktorima: veličinom uzorka, reprezentativnošću, pristupu uzorku te strategiji odabira uzorka koja će se primijeniti. Potrebno je napisati kakav je uzorak prema vrsti, na koji način se provelo istraživanje te broj sudionika istraživanja (on ovisi o istraživačkoj tehnici te o istraživačkome kontekstu). Ukoliko je relevantno za istraživanje, potrebno je navesti i postotak muških i ženskih sudionika, prosječnu dob i druge potrebne pokazatelje.

Rezultati istraživanja i interpretacija

Prilikom prikazivanja rezultata odlučujemo na koji ćemo ih način predstaviti. Najčešće se odlučujemo prikazati rezultate istraživanja navodeći redosljedom pojedine istraživačke tehnike koje smo koristili u istraživanju. U ovome dijelu specijalističkoga rada, važno je odlučiti se za određeni stil prikazivanja rezultata. Studentima se predlaže da ukoliko su se zbog posebnosti rezultata npr. odlučili za tablično prikazivanje, da taj stil primjenjuju u cijelome specijalističkome radu. Ukoliko se rezultati prikazuju u tablicama, potrebno je imenovati svaku tablicu te joj dodijeliti redni broj. Naslovi tablica nalaze se iznad tablica i počinju oznakom i numeracijom: Tablica 1., Tablica 2., Tablica X. Iza numeracije slijedi naslov tablice. U tekstu se tablice referiraju takvim početnim oznakama (Kao što se vidi iz Tablice 3.,). Naslovi slika (grafova, dijagrama, crteža, fotografija) nalaze se ispod slike i počinju oznakom i numeracijom: Slika 1., Slika 2., Slika X. Iza numeracije slijedi naslov slike. U tekstu se slike referiraju takvim početnim oznakama (Kao što se vidi iz Slike 3.,).

Prilikom interpretacije podataka koji se navode u tablicama, grafikonima i drugo, nije potrebno komentirati sve podatke, jer su oni vidljivi iz prikaza, nego je potrebno izdvojiti samo one najznačajnije ili one koje najviše/najmanje odstupaju od poželjnih rezultata.

U ovome je dijelu važno naglasiti i istaknuti koji je od dobivenih rezultata upravo odgovor na naše postavljeno istraživačko pitanje (ukoliko se radi o kvalitativnoj metodologiji) ili odgovor na našu postavljenu hipotezu (ukoliko se radi o kvantitativnoj metodologiji). Interpretacija rezultata je u ovome dijelu iznimno značajna jer ovdje dolazimo do znanstvenih spoznaja koje povezujemo s rezultatima dosadašnjih istraživanja, ali i dobivamo odgovore zbog kojih smo i krenuli u istraživanje.

Rasprava

Rasprava predstavlja najznačajniji dio specijalističkoga rada. Zašto? Došavši do ovoga dijela, već smo pročitali svu dostupnu literaturu koju smo opisali u teorijskome dijelu, ali smo i proveli vlastito istraživanje, potvrdili ili odbacili svoje hipoteze, odgovorili na istraživačka pitanja. Raspravljati o značenju rezultata dobivenih istraživanjem jako je važno (i zahtijeva dodatan napor), jer dobivene rezultate dovodimo u suodnos s poznatim činjenicama o istraživanoj tematici, uspoređujemo s drugim, sličnim istraživanjima te dajemo moguća objašnjenja. Navodimo razliku između spoznaja koje smo dobili našim istraživanjem u odnosu na situaciju koju smo opisali u pregledu relevantne literature te predlažemo promjene koji bi se na temelju dobivenih rezultata mogle implementirati u praksu.

Zaključak

U ovome je dijelu specijalističkoga rada važno osvrnuti se na ranije postavljene ciljeve, navesti sintezu najznačajnijih dobivenih rezultata ili drugih spoznaja iznesenih u radu. Obrazlažu se rješenja postavljenog problema i daje se koncizna sinteza čitavog specijalističkoga poslijediplomskoga rada. Također, poželjno je navesti moguće poteškoće i/ili ograničenja s kojima smo se susretali u radu te eventualne prijedloge za daljnja istraživanja ove problematike. U zaključku se ne citira literatura budući da sam student treba osim završnih zaključaka, pisati i o stručnom i znanstvenom doprinosu.

Popis literature

U popisu literature se trebaju naći svi izvori koje je student koristio u svome specijalističkome radu, neovisno o tome u kojemu dijelu (poglavlju) rada. Literatura se navodi abecednim redom, poredana kronološki, a ukoliko imamo izvore koje je objavio isti autor iste godine, onda uz godinu dodajemo i slova (npr. 2019a, 2019b...).

Literatura se navodi koristeći se APA stilom navođenja koji je dostupan i na sljedećoj poveznici: <https://apastyle.apa.org/>

Neki od primjera navođenja knjiga koje imaju autora (jednog, dva ili više):

1. Schwanke, J. (2020). *The Principal Reboot: 8 Ways to Revitalize Your School Leadership*. Alexandria: ASCD.
2. Creswell, J. W., Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (Fifth Edition). Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc.
Napomena: kada se u radu spominje prvi puta rad s četiri ili više autora tada se prvi put pišu svi autori, a svaki sljedeći put ako se ponavlja referenca piše se prezime prvog autora i sur.

Neki od primjera navođenja knjiga koje imaju glavnog urednika:

1. Matanović, D., Uemura, A. (ur.). (2019). *Proceedings from International conference Education and training as basis for future employment*. Osijek (Croatia); Wakayama (Japan): Faculty of Education, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics, Wakayama University.
2. Mlinarević, V., Brust Nemet, M., Husanović Pehar, J. (ur.). (2021). *Obrazovanje za interkulturalizam/ Intercultural Education*. Osijek: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.

Neki od primjera navođenja poglavlja u knjizi:

1. Borovac, T. (2018). Pregled znanstvenih istraživanja o sigurnosti na internetu. U T. Velki; K. Šolić (ur.), *Priručnik za informacijsku sigurnost i zaštitu privatnosti* (str. 13-36). Osijek: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
2. Brust Nemet, M. (2019). Theoretical Determination of the Curriculum in the Croatian Educational Context. U K. Dziurzyński; E. Duda (ur.), *What is new in the Field of Education?* (str. 43-60). Warsaw: Publishing House of The Maria Grzegorzewska University.
3. Dubovicki, S. (2017). Futurološke metode istraživanja. U S. Opić, B. Bognar; S. Ratković (ur.), *Novi pristupi metodologiji istraživanja odgoja* (str. 203–221). Zagreb: Učiteljski

fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Neki od primjera navođenja članka u časopisu:

1. Kolar-Šuper, R., Kolar-Begović, Z. (2019). Dokaz bez riječi: kvadrat razlike, razlika kubova, kub razlike. *Osječki matematički list*, 19(1), 45-48.
2. Tröhler, D. (2016). The medicalization of current educational research and its effects on educational policy and school reforms. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 36(5), 749-764.
3. Velki, T., Šolić, K. (2019). Development and Validation of a New Measurement Instrument: The Behavioral Cognitive Internet Security Questionnaire (BCISQ). *International journal of electrical and computer engineering systems*, 10(1), 19-24.

Neki od primjera navođenja članka u zborniku:

1. Jukić, R, Dubovicki, S. (2017). Environmental Education - Precondition to a "Healthier Society". U D. Barković; B. Runzheimer (ur.). *Interdisciplinary Management Research XIII* (str. 841-855). Opatija: Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek, Hochschule Pforzheim University.
2. Topolovčan, T., Matijević, M. (2016). Constructivist learning and digital media. U J. Ogunleye (ur.). *Research papers on knowledge, innovation and enterprise* (str. 78-97). Berlin: World Education Fellowship International; International Journal of Knowledge, Innovation and Entrepreneurship, Academy of Innovation and Management.
3. Varga, R., Peko, A., Sabljak, M. (2019). Pre-Service Teachers' Concerns About Multigrade Teaching. U K. Jurčević; Lj. Kaliterna Lipovčan; O. Ramljak (ur.). *Mediterranean Issues, Book 2: Reflections on the Mediterranean* (str. 613-622). Zagreb: Institute of Social Sciences Ivo Pilar; VERN Group; Croatian Academy of Sciences & Arts (HAZU); Euro-Mediterranean Academic Network.

Ukoliko se neki od korištenih izvora preuzimaju s interneta, onda je potrebno navesti mrežnu stranicu i datum pristupanja istoj:

1. Varga, R., Peko, A., Vican, D. (2016). Uloga ravnatelja u koncepcijama promjena odgojno-obrazovnog sustava Republike Hrvatske. *Život i škola*, LXII(1), 39-50, dostupno 12. veljače 2021. na <https://hrcak.srce.hr/165099>

Priloge stavljamo na kraju specijalističkoga rada. Možemo ih označavati slovima ili brojkama (Prilog A, Prilog B ili Prilog 1., Prilog 2.). Svaki prilog treba imati ime. Prilozi mogu biti slike, tablice, grafikoni, histogrami, shematski prikazi, fotografije.

Studentima se preporuča da u ovome dijelu prilože *instrument istraživanja* kojega su koristili u radu. Npr. ukoliko se radi o anketi, potrebno je priložiti anketu u onome obliku u kojemu je korištena u glavnome istraživanju; ukoliko se radi o intervjuu, ovdje je potrebno priložiti protokol intervjua itd.

Tehnička obrada teksta

Opseg osnovnog teksta specijalističkog rada ovisi o vrsti i kompleksnosti problema o kojem se piše, a u pravilu iznosi sto do sto pedeset stranica formata A 4. Tekst se piše računalom u slovopisu „Times New Roman“, stil slovopisa „običan“, veličine 12., proreda 1,5 retka, poravnanje „obostrano“. Naslovi poglavlja pišu se u veličini 14, a podnaslovi 12, «podebljano». Svako poglavlje treba započeti na novoj stranici. Naslovi poglavlja pišu se velikim, a podnaslovi malim slovima, uvučeno udesno. Naslovi tablica i slika pišu se u veličini 10 „podebljano“.

Svaku stranicu treba numerirati na način da se stranice do Uvoda numeriraju rimskim brojevima, a stranice od Uvoda pa nadalje arapskim brojevima. S uvodne stranice izostavlja se broj jedan, a označuju se brojevi od dva pa nadalje.

Rad se piše kompjutorskim pisačem na formatu papira A4 i uvezuje. Broj redaka ne smije prelaziti 32, stranica može imati 1800-2000 znakova. Veličina specijalističkoga rada (broj stranica) nije zadan jer ovisi o području istraživanja i specifičnostima pojedinoga područja. Okvirno, ne bi trebao prelaziti 150 stranica. Manja odstupanja su moguća. Rad se na ocjenu predaje u spiralnom uvezu u potrebnom broju primjeraka (jedan primjerak više od broja članova povjerenstva za ocjenu rada), a nakon obrane u tvrdom uvezu. Rad mora biti predan i u elektronskom zapisu. Format elektronskog zapisa: Rad mora biti pohranjen u PDF formatu. 1 primjerak CD-a predaju se u Odjel za poslijediplomske studije. Rad na CD-u mora biti identičan tvrdo ukoričenom radu (uključujući i skeniranu vlastoručno potpisanu Izjavu o akademskoj čestitosti te stranicu).

Nakon obrane specijalističkoga rada, rad će biti pohranjen u Repozitoriju Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti u otvorenome pristupu (<https://repozitorij.foozos.hr/>).

Na koricama (omotu) tvrdo uvezanog (ukoričenog) rada ispisuje se:

1. Tekst na koricama:

Na vrhu:

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

U sredini:

Ime i prezime studenta

NASLOV RADA

SPECIJALISTIČKI RAD

Na dnu:

Osijek, godina

2. Prazan list

3. Tekst na sljedećem listu:

Na vrhu:

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Sveučilišni specijalistički studij Vođenje i upravljanje odgojno-obrazovnim ustanovama

U sredini:

NASLOV RADA

SPECIJALISTIČKI RAD

Pri dnu:

Predmet: naziv predmeta iz kojega je tema specijalističkoga rada

Mentor: ime i prezime te zvanje mentora

Student: ime i prezime studenta

Na dnu:

Osijek, godina

3. Tekst na sljedećem listu:

Na vrhu:

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Sveučilišni specijalistički studij Vođenje i upravljanje odgojno-obrazovnim ustanovama

U sredini:

NASLOV RADA

SPECIJALISTIČKI RAD

Rad je obranjen (datum) pred Povjerenstvom za obranu specijalističkog rada u sastavu:

1. Ime prezime, zvanje, institucija, predsjednik/ca

_____ *vlastoručni potpis*

2. Ime prezime, zvanje, institucija, predsjednik/ca

_____ *vlastoručni potpis*

3. Ime prezime, zvanje, institucija, predsjednik/ca

_____ *vlastoručni potpis*

Na dnu:

Osijek, godina